

Sygn. akt VIII U 870/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lipca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Kalinka
Protokolant:	Korneliusz Jakimowicz

po rozpoznaniu w dniu 14 lipca 2016 r. w Gliwicach

sprawy A. Ż.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania A. Ż.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 24 marca 2016 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje A. Ż. prawo do emerytury od 1 lutego 2016 r.

(-) SSO Teresa Kalinka

Sygn. akt. VIII U 870/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 marca 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C., odmówił ubezpieczonemu A. Ż. prawa do emerytury z powodu nieudokumentowania wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i przyznania mu prawa do spornego świadczenia. W uzasadnieniu podniósł, że wykonywanie przez niego, w spornym okresie, pracy w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach mogą potwierdzić świadkowie, o przesłuchanie których wniósł.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko. Organ rentowy wskazał, że wprawdzie ubezpieczony udowodnił 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, jednak na dzień 31 grudnia 1998r. nie udowodnił wymaganego 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze bowiem ZUS nie uwzględnił mu żadnego okresu takiej pracy. Równocześnie organ rentowy poinformował, iż nie uznał ubezpieczonemu za pracę w warunkach szczególnych okresów pracy od 6 lutego

1974r. do 9 września 1980r. jako zbrojarz – spawacz w (...) oraz od 13 września 1980r. do 31 października 1992r. w Przedsiębiorstwie (...) w R., z uwagi na brak świadectw pracy w szczególnych warunkach.

Rozpoznając odwołanie Sąd Okręgowy w Gliwicach poczynił następujące ustalenia:

Ubezpieczony A. Ż. urodzony (...), w dniu 19 lutego 2016r. złożył wniosek o emeryturę w wieku niższym niż 65 lat z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

W dniu 24 marca 2016r. organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję odmowną.

Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję za pracę w warunkach szczególnych nie uznał ubezpieczonemu pracy w okresie od 6 lutego 1974r. do 9 września 1980r.

w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) na stanowisku zbrojarza – spawacza oraz od 13 września 1980r. do 31 października 1992r. w Przedsiębiorstwie (...) w R. na stanowisku zbrojarza – spawacza, z uwagi na brak świadectw pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

W toku procesu Sąd ustalił, iż ubezpieczony pracował w okresie od 6 lutego 1974r. do 9 września 1980r. w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) na stanowisku zbrojarza – spawacza, a od 13 września 1980r. do 31 października 1992r.

w Przedsiębiorstwie (...) w R. również na stanowisku zbrojarza – spawacza. Odwołujący w obu powyższych okresach pracował przy wykonywaniu zbrojeń do konstrukcji żelbetowych. W praktyce jego praca wyglądała w ten sposób, że przez cały sporny okres, z wyjątkiem okresu pełnienia

w okresie od 24 stycznia 1975r. do 17 grudnia 1976r. służby wojskowej, ubezpieczony zajmował się przygotowaniem materiałów do wykonywania zbrojeń i wykonywaniem samych zbrojeń. Różnica polegała na tym, że w pierwszym ze spornych okresów roboty te wykonywał na terenie budowy fabryki domów w R., zaś w drugim zaskarżonym okresie na hali, gdzie oprócz niego pracowali jeszcze inni ślusarze-spawacze oraz montażyści. Odwołujący mimo zmiany nazewnictwa stanowiska wykonywał

w zasadzie te same obowiązki, które polegały na przygotowaniu zbrojenia i na zespawaniu gotowych elementów. Praca ta wykonywana była po 8 godzin dziennie, Czynnikiem szkodliwym w narażeniu na które pracował ubezpieczony, były: nadmierny hałas pochodzący od maszyn w ruchu, na działanie pola magnetycznego wytwarzanego przez spawarki elektryczne, zapylenie rdzą i zadymienie podczas spawania. Pracownikom wypłacano dodatki szkodliwe, wydawano mleko.

Sąd ustalił także, iż przed tut. Sądem pod sygn. akt VIII U 1888/10 toczyła się sprawa współpracownika odwołującego zatrudnionego na takim samym stanowisku

i wykonującego ten sam rodzaj prac co odwołujący, tj. K. M.

o prawo do emerytury zakończona prawomocnym wyrokiem z dnia 11 stycznia 2011r. zmieniającym zaskarżoną decyzję organu rentowego i przyznającym odwołującemu K. M. prawo do emerytury od dnia 1 lipca 2010r. Sprawa świadka H. W. również zakończyła się przyznaniem prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Zakład uległ likwidacji w 1992r. i nie wystawiał pracownikom świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, zeznań świadków: H. W. i Z. R. (zapis nagrania protokołu z rozprawy

w dniu 24 maja 2016r. minuty od 6:03 i nast., k.19-20), Z. Z. (zapis nagrania protokołu z rozprawy w dniu 14 lipca 2016r. minuty od 2:01 i nast., k.34-35), wyjaśnień odwołującego (zapis nagrania protokołu z rozprawy w dniu 14 lipca 2016r. minuty od 17:53 i nast., k.35-36) a także akt tut. Sądu o sygn. VIII U 1888/10 w sprawie z odwołania K. M. o prawo do emerytury oraz akt osobowych ubezpieczonego, dołączonych do akt sprawy. Zgromadzona w sprawie dokumentacja została sporządzona w sposób rzetelny i nie budzący wątpliwości, a zeznania świadków są spójne, logiczne, wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają. Ponadto zeznania świadków korespondują

z wyjaśnieniami samego ubezpieczonego.

Kwestie ogólnego stażu pracy ubezpieczonego nie była sporna.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego, A. Ż., zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015r., poz. 748 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

W zakresie określenia wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 32 ust. 1 ww. ustawy, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których ubezpieczonym przysługuje prawo do emerytury art. 32 ust. 4 odsyła do uregulowań Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.).

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 i 2 w/w rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1 stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Natomiast, jak stanowi § 1 ust. 1 i 2 rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami". Właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

W myśl § 3 i 4 rozporządzenia, pracownik który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w załączonym do rozporządzenia wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany dla mężczyzn 25 - letni okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Niewydanie przez pracodawcę ubezpieczonego świadectwa pracy wykonywanej w szczególnych warunkach pozostaje tu bez znaczenia, bowiem zgodnie z przepisem art. 227 k.p.c. w postępowaniu sądowym nie istnieją ograniczenia dowodowe z § 2 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 z późn. zm.), a co za tym idzie fakt wykonywania pracy w szczególnych warunkach mógł

być wykazany wszelkimi dowodami, w tym zeznaniami świadków (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 1998r., sygn. akt II UKN 357/98, OSNP z 2000r., Nr 3, poz. 112).

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie pozostawało ustalenie, czy okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) od 6 lutego 1974r. do 9 września 1980r. oraz w Przedsiębiorstwie (...) w R. od 13 września 1980r. do 31 października 1992r. można uznać za okres pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na danym stanowisku w szczególnych warunkach, a tym samym, czy ubezpieczony spełnia przesłanki do nabycia emerytury wcześniejszej z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze po ukończeniu 60 roku życia.

Warunkiem nabycia uprawnień emerytalnych według art. 184 cytowanej wyżej ustawy jest spełnienie przesłanki stażu przed dniem 1 stycznia 1999r. Brak w treści art. 184 przesłanki końcowej daty spełnienia pozostałych warunków nabycia uprawnień emerytalnych (tj. na dzień 31 grudnia 2008r.) powoduje, że ubezpieczeni, którzy w chwili wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych posiadali wymagany okres ubezpieczenia (szczególny i zwykły), mogą realizować prawo do emerytury na starych zasadach po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w art. 32 również po dniu 31 grudnia 2008r. oraz nieprzystąpieniu do OFE i rozwiązaniu stosunku pracy. Wszystkie przesłanki muszą zostać spełnione łącznie.

Należy podkreślić, że okres zatrudnienia może być zaliczony do pracy w warunkach szczególnych, gdy pracownik faktycznie wykonywał prace objęte wykazem prac uprawniających do wcześniejszej emerytury, pomimo że stanowisko jakie mu formalnie przypisano nie jest wymienione w wykazie. Wymieniony wyżej wykaz A nie określa bowiem stanowisk pracy, ale definiuje rodzaj prac, które są uważane za wykonywane w szczególnych warunkach. Decydujące znaczenie dla zakwalifikowania pracy jako realizowanej w szczególnych warunkach ma nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj, charakter i warunki pracy.

Jak ustalił Sąd, ubezpieczony w okresie od dnia 6 lutego 1974r. do 9 września 1980r. oraz od 13 września 1980r. do 31 października 1992r., z wyłączeniem okresu pełnienia służby wojskowej od 24 stycznia 1975r. do 17 grudnia 1976r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał prace zbrojarza – spawacza, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43), które zostały wymienione w wykazie A Dziale V (Prace w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych) poz.4 (prace zbrojarskie i betoniarskie).

Nadto w ocenie Sądu zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych podlega również okres zasadniczej służby wojskowej.

Sąd zwraca uwagę, iż odbywanie zasadniczej służby wojskowej regulowane było przez ustawę z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 827). Zgodnie z treścią art. 108 ust. 1 tej ustawy obowiązującego w okresie od 29 listopada 1967r. do 31 grudnia 1974r. (w brzmieniu pierwotnym) i po zmianie od 1 stycznia 1975r. (w brzmieniu do 5 sierpnia 1979r.) – a zatem w okresie obywatela zasadniczej służby wojskowej przez odwołującego – okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zalicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby, albo w tej samej gałęzi pracy.

Na podstawie art. 108 ust. 4 ww. ustawy wydane zostało Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz. U. Nr 44, poz. 318). Rozporządzenie to obowiązywało do 31 sierpnia 1979r. Zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia żołnierzowi, który podjął zatrudnienie stosownie do zasad określonych w § 2-4 (tj. w terminie 30 dni od dnia zwolnienia ze służby wojskowej zgłosił powrót do zakładu pracy), wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub

w określonym zawodzie.

Treść powyższych przepisów wskazuje, że skoro czas odbywania służby wojskowej w warunkach określonych w tych przepisach, wlicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, to okres ten należy zaliczyć do pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.). Do odbywania zasadniczej służby wojskowej należy bowiem stosować przepisy w brzmieniu obowiązującym w okresie jej odbywania. Takie stanowisko potwierdza Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku z dnia 9 marca 2010r. I UK 333/09 (LEX 585739) oraz w wyroku z 25 lutego 2010r. II UK 219/09 (LEX nr 590248), a także uchwała Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 16 października 2013r. sygn. II UZP 6/13 (OSNP 2014/3/42), zaś Sąd orzekający prezentowane stanowisko w pełni podziela.

Ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...), gdzie wykonywał pracę w warunkach szczególnych, zaś po zwolnieniu ze służby, do pracy u tego samego pracodawcy powrócił w terminie 30 dni od zakończenia odbywania służby.

Według oceny Sądu postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie wykazało w sposób jednoznaczny, że ubezpieczony A. Ź. ukończył 60 rok życia, i na dzień 31 grudnia 1998r. udowodnił łącznie ponad 25 lat okresów składkowych

i nieskładkowych, w tym ponad 15 lat pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach. Nie budzi wątpliwości Sądu, że praca ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) od 6 lutego 1974r. do 9 września 1980r. oraz w Przedsiębiorstwie (...) w R. od 13 września 1980r. do 31 października 1992r. była faktycznie pracą w warunkach szczególnych określoną w wykazie A Dziale V poz. 4,

tj. pracą zbrojarza. Na bazie zlikwidowanego przedsiębiorstwa powstały zakłady (...). Ubezpieczony również w tych zakładach wykonywał prace spawalnicze. I zbrojarskie. (...) kończył zlecenia zawarte przez Przedsiębiorstwo (...) w R.

Z powyższych przyczyn, Sąd stwierdził, że odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie, gdyż spełnia on łącznie wszystkie warunki niezbędne do przyznania emerytury z obniżonego wieku, wynikające z treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak sentencji.

(-) SSO Teresa Kalinka